

Door met de Energiewet, door met de uitvoering

De afgelopen jaren is hard gewerkt aan de Energiewet met bijdragen van verschillende partijen binnen en buiten de energiesector. Onlangs is de Energiewet uitgebreid behandeld door de Tweede Kamer, met als afsluiting op 4 juni jl. het aannemen van de Energiewet met ruime meerderheid (141/150). Een zorgvuldig traject, voor een belangrijke wet. De Energiewet is cruciaal voor het energiesysteem en vormt de kapstok waar een groot deel van de oplossingen voor de uitdagingen van vandaag en morgen aan opgehangen worden.

De wet biedt een robuust fundament en kan geen vertraging gebruiken, maar dient wel zorgvuldig te worden afgerond en daarna inwerking te treden. **Netbeheer Nederland roept op tot voortvarende behandeling van de Energiewet in de Eerste Kamer.**

Wij plaatsen ook een waarschuwing: de Energiewet is een deel van de benodigde vernieuwing van het wetgevend kader, maar er is meer nodig. Zo hebben de Eerste en Tweede Kamer de komende periode een belangrijke rol bij het versnellen van de benodigde wetgeving – denk aan de Wet collectieve warmte en de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie. De doelen zijn bekend, en het is nu tijd om zo veel mogelijk snelheid in de uitvoering te realiseren. Dit kunnen we samen doen door prioriteit te geven aan sturende energieplanologie, aan de stimulering van slimmer gebruik van de beschikbare energie-infrastructuur, en door de juiste randvoorwaarden voor uitbreidingsinvesteringen te scheppen: snelle vergunningverlening, voldoende vakkensen en stikstofruimte.

Nederland heeft één van de meest betrouwbare energiesystemen ter wereld. Daarmee vormt onze energie-infrastructuur het fundament van de maatschappij en de basis voor de uitdagingen waar we voor staan. Nederland kent een enorme woningbouwopgave, de ambities op het vlak van de klimaat- en energietransitie zijn hoog en het bedrijfsleven zorgt voor duurzame economische groei. Door de toenemende vraag naar en aanbod van energie is een snelle uitbreiding van de energie-infrastructuur cruciaal binnen de beperkte ruimte in ons land. De netbeheerders zijn bezig met de grootste verbouwing van Nederland ooit.

Deze ontwikkelingen zijn positief met het oog op het behalen van de klimaat en energietransitie doelen en energie onafhankelijkheid. De regelgeving, inclusief de omzetting van nieuwe Europese regels, loopt echter niet in de pas met de snelheid van de energietransitie.

De Energiewet is een noodzakelijke stap in het nieuwe energiesysteem

De Energiewet vervangt de Gaswet en Elektriciteitswet 1998 en dit is hoog nodig. De wet biedt iedereen voordelen. Zo geeft de nieuwe wet de netbeheerders de mogelijkheid haar mensen effectiever in te zetten bij het verzorgen van aansluitingen, bevat het duidelijkere regels ten aanzien van de investeringsplannen en het prioriteren van uitbreidingsinvesteringen en krijgen verbruikers meer mogelijkheden om de aansluiting op het net samen te gebruiken (cable pooling) en stelt het nieuwe kaders voor data- en gegevensuitwisseling.

De Energiewet is een kaderwet en veel onderwerpen zijn daardoor voor uitwerking gedelegeerd naar de AMvB, de MR en het Afsprakenstelsel voor de uitwisseling van energiedata. De details zitten in de lagere regelgeving en voortvarende publicatie daarvan wordt ten eerste geadviseerd. Dit laatste stuk vraagt nog de nodige aandacht.

Implementatie van de Energiewet vergt tijd en vraagt om duidelijkheid

De Energiewet bevat een ingrijpende stelselwijziging en een modernisering van huidige wetgeving. Dit vereist ook de ontwikkeling van nieuwe systemen en structuren, terwijl bestaande systeem operationeel moet blijven – een verbouwing van de winkel terwijl deze open is. Hoewel de Energiewet zelf het kader biedt, worden de details uitgewerkt in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) en Ministeriële Regelingen (MR), en komt er een privaatrechtelijk afsprakenstelsel. Pas wanneer de inhoud en omvang van deze elementen helder zijn, kan daadwerkelijk worden begonnen met het implementeren van de nieuwe onderdelen van de wet. Daarbij moet onderscheid worden gemaakt tussen volledig nieuwe processen, waarvoor systemen gebouwd moeten worden, en het 'grote onderhoud' van bestaande structuren. Dit vraagt om duidelijke keuzes in de volgorde van implementatie en de prioritering van het opstellen van de nu nog ontbrekende regels. Op basis daarvan kan vervolgens beslist worden per wanneer de Energiewet succesvol inwerking kan treden.

Als centrale schakel in het energiesysteem zijn netbeheerders betrokken bij vrijwel elk (nieuw) proces, en staan daardoor voor een grote implementatieopgave. Belangrijk uitgangspunt is dat er bij het implementeren van de wet een volgorde moet worden aangebracht ten aanzien van wat gezien wordt als noodzakelijke systeemaanpassingen en de toepassingen die daar vervolgens op worden gezet.

Daarnaast moeten er nog veel marktafspraken worden gemaakt, die in de MR en het afsprakenstelsel concreter zullen worden uitgewerkt. De nieuw opgerichte gegevensuitwisselingsentiteit (GUE) speelt hierin een belangrijke rol. Echter, de doorlooptijd van het opstellen van deze afspraken en vragen over effectief toezicht en handhaving veroorzaken nog onduidelijkheid. Deze onzekerheden hebben gevolgen voor de voortgang van de implementatie.

Om de implementatie van de Energiewet zo soepel en tijdig mogelijk te laten verlopen, willen wij benadrukken dat een aantal stappen essentieel is. Een duidelijke en haalbare planning

voor de verdere uitwerking en afronding van de wetgeving is nodig om het proces voorspelbaarder te maken en onnodige vertraging te voorkomen. Hierbij zou het waardevol zijn om, in overleg met de sector, helder te prioriteren welke onderdelen van de wetgeving als eerste moeten worden opgepakt, zodat de basis stevig kan worden neergezet. Daarnaast dient bekeken te worden hoe en per wanneer de invoering van de wet zo snel en efficiënt mogelijk kan verlopen. Onderdeel daarvan is te bezien voor welke onderdelen een artikelsgewijze invoering tot de mogelijkheden behoort.